

Asia: VN/35317/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

1. Esitys varojen kohdentamisesta saatavan osille

Lausuntonne yleisesti varojen kohdentamista saatavan osille koskevista muutosehdotuksista.

KRIS-Suomen keskusliitto pitää esityksen tavoitetta kannatettavana. Pitkäaikainen ulosotto muodostaa merkittävän esteen rikostaustaisten, päihdetaustaisten ja muiden ylivelkaantuneiden henkilöiden kuntoutumiselle, työllistymiselle sekä täysipainoiselle osallisuudelle yhteiskunnassa. Käytännön työssämme kohtaamme jatkuvasti ihmisiä, jotka pyrkivät rakentamaan rikoksetonta ja päihteetöntä elämää, mutta joiden velkatilanne ei vuosienkaan ulosoton jälkeen näytä aidosti helpottuvan.

On tärkeää, että ulosottojärjestelmä tukee ihmisen mahdollisuutta nähdä työnteon, kouluttautumisen ja yhteiskuntaan kiinnittymisen johtavan myös velkatilanteen todelliseen paranemiseen. Järjestelmä, jossa maksuja kertyy vuosien ajan ilman, että velan pääoma merkittävästi pienenee, heikentää motivaatiota lailliseen toimeentuloon ja lisätä kokemusta toivottomuudesta.

Lausuntonne muutosehdotuksen kohdentamisesta kuluttajaluottoihin.

KRIS-Suomen keskusliitto pitää ehdotettua uudistusta oikeansuuntaisena ja tarpeellisena avauksena ylivelkaantuneiden henkilöiden aseman parantamiseksi. Samalla katsomme, että ehdotus on liian rajattu tavoittamaan kaikkia niitä henkilöitä, joiden velkaongelmat ovat kaikkein vakavimpia ja pitkäkestoisimpia.

Pidämme tärkeänä huomioida, että ehdotettu lakimuutos ei tavoita kaikkia niitä ylivelkaantuneita henkilöitä, joiden asema on kaikkein vaikein. Rikostaustaisilla henkilöillä velkaantuminen koostuu monesti useista eri velkalajeista. Tämän vuoksi kuluttajaluottoihin rajattu muutos auttaa vain osaa kohderyhmästä, vaikka tarve velkakierteen katkaisemiseen, työllistymisen tukemiseen ja taloudellisen toimintakyvyn vahvistamiseen on huomattavasti laajempi.

Lausuntonne varojen kohdentamisjärjestyksen muuttamisen alkamisen edellytyksistä (kuluttajaluoton perimiseksi ollut vuoden aikana vähintään 9 kuukauden ajan voimassa toistuvaistulon ulosmittaus tai maksusuunnitelma, josta tulleet kertymät ovat lyhentäneet vain saatavan korkoa).

Ymmärrämme tarpeen selkeisiin ja yhdenmukaisesti sovellettaviin kriteereihin. Samalla on syytä tunnistaa, että kaikkein vaikeimmissa velkaantumistilanteissa ihmisten elämäntilanteet ja mahdollisuudet selviytyä veloistaan poikkeavat toisistaan. Täysin automatisoitu malli tukee hallinnollista tehokkuutta, mutta siihen sisältyy myös yhdenvertaisuuteen liittyvä riski.

Yhdenvertaisuus ei aina tarkoita sitä, että kaikkia kohdellaan täsmälleen samalla tavalla. Erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden kohdalla samanlainen kohtelu voi johtaa eriarvoisiin lopputuloksiin. Rikostaustaisten, pitkäaikaisesti ylivelkaantuneiden ja yhteiskunnan palveluista tukea tarvitsevien henkilöiden tilanteet ovat usein sellaisia, ettei niiden erityispiirteitä voida tunnistaa pelkästään automaattisen järjestelmän kriteerien avulla.

KRIS-Suomen keskusliitto katsoo, että sääntelyn vaikutuksia tulisi arvioida myös tosiasiallisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Olisi tärkeää seurata, jäävätkö kaikkein vaikeimmissa asemassa olevat henkilöt uudistuksen ulkopuolelle sellaisista syistä, jotka johtuvat tietoteknisten ratkaisuiden joustamattomuudesta tunnistaa eri tilanteita.

Lausuntonne varojen kohdentamiseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

Arvioimme, että ehdotuksella on myönteisiä vaikutuksia sellaisiin velallisiin, joiden velkatilanne on pitkittynyt eikä velkapääoma ole maksusuorituksista huolimatta pienentynyt. Käytännön työssämme kohtaamme ihmisiä, jotka ovat vuosia hoitaneet velkojaan, mutta silti heidän velansa eivät lyhen. Kokemus siitä, että työnteko ja velkojen hoitaminen johtavat myös velkapääoman todelliseen vähenemiseen, vahvistaa uskoa muutokseen, lisätä motivaatiota pysyä työelämässä sekä tukea rikoksetonta elämäntapaa ja yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Pidämme kuitenkin ongelmallisena sitä, että uudistus kohdistuu vain rajattuun joukkoon velallisia. KRISin kohderyhmässä velat koostuvat usein useista eri velkalajeista, eivätkä kuluttajaluotot ole välttämättä merkittävin tai suurin velkaantumisen aiheuttaja. Tämän vuoksi uudistuksen vaikutukset jäävät monien kaikkein vaikeimmissa asemassa olevien henkilöiden kohdalla vähäisiksi.

Lausuntonne varojen kohdentamista koskevan lain voimassaoloajasta.

-

2. Etäosallistuminen ja videotallenteen tekeminen

Lausuntonne etäosallistumista toimituksiin ja ulosottoselvitykseen koskevista ehdotuksista.

-

Lausuntonne videotallenteen tekemistä ja säilytysaikaa koskevasta ehdotuksesta.

-

3. Muut ulosottokaaren muutokset

Lausuntonne muista ulosottokaareen ehdotetuista muutoksista.

-

Högfors Jarno
KRIS-Suomen keskusliitto ry

Rajamäki Marko
KRIS-Suomen keskusliitto ry